

مشخصات فنی دستاوردهای ترویجی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

نام موسسه / پژوهشگاه / مرکز ملی: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عکس مجری / محقق

عنوان دستاورد (یافته قابل ترویج):

احیاء نسل مولدین ماهیان گرمابی کشور

یافته منتج از پروژه شماره: ۴-۷۷-۱۲-۹۲۱۳۰

نام مجری: همایون حسین زاده صحافی

سال شروع پروژه: ۱۳۹۳ سال خاتمه پروژه: ۱۳۹۴

تعریف مسئله:

تولید ماهیان گرم آبی به عنوان یکی از مهمترین منابع پروتئینی از توجه خاص در حوزه ابزی پروری برخوردار بوده بطوری که در کشور ج.ا. ایران نیز با قدمتی قریب به ۸۰ سال در حال تولید و توسعه ماهیان گرم آبی است. تولید کپور ماهان در کشور به رغم دستاورد های ارزشمند خود دارای برخی ملاحظات و توجهاتی است که در صورت پرداختن به آنها موضوع تولید اقتصادی و پایداری تولید به عنوان رکن اساسی محقق می گردد. یکی از مهمترین موضوعات توجه به اصلاح نژاد و داشتن برنامه اصلاح نژادی و غربالگری بوده بطوریکه مانع از افزایش ضریب همخونی جمعیت کپور ماهیان شده و به دنبال آن از وقوع کاهش بهره اقتصادی مزارع ناشی از کاهش نرخ رشد ماهیان و نیز کاهش درصد راندمان تکثیر در مراکز مربوطه گردد. در حال حاضر، مسئله اساسی کاهش رشد و بازدهی تولید ماهیان گرم آبی در کشور است. در این راستا موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور اقدام به احیاء نسل ماهیان گرم آبی از منشأ و خواستگاه بومی آنها (بجز کپو معمولی) در کشور چین نموده و روند رشد نمونه های وارده را بررسی نمود. فروش بچه ماهیان حاصله از واردات نسل F1 در این پروژه جایگزین بچه ماهیان نسل های قبلی خواهد شد (که بیش از ۳۰ سال هم خونی اتفاق افتاده است) و بتدریج ضریب هم خونی و کاهش راندمان تکثیر در مراکز تکثیر کاهش و نیز ناهنجاری های شکلی و کاهش اندازه ماهی ها در یک دوره تولید مرتفع خواهد گردید.

اهمیت و موضوع:

میزان تولید در استخر های تحت پوشش پروژه معادل ۳۴۷۳ کیلو در هکتار بوده که با توجه به تولید جاری در استخر های شاهد آن مرکز (۲۷۰۰ کیلو در هکتار) در سال ۱۳۹۳ در مجموع ۳۱ درصد افزایش و نسبت به متوسط میزان تولید در کل استان گلستان (۳۰۰۰ کیلو در هکتار) در سال ۱۳۹۳ نیز ۲۶ درصد و نسبت به میزان متوسط تولید حدود ۳۲۰۰ کیلو در هکتار در سال ۱۳۹۳ در

کل کشور ۱۰ درصد افزایش نشان داد. نتایج این بررسی نشان داد که با ورود نسل F1 ماهیان گرم آبی در دستور کار مراکز تکثیر و پرورش ماهیان کشور می توان انتظار افزایش تولید به میزان حداقل ۱/۵ برابر ظرفیت فعلی را در استان گلستان با حفظ شرایط موجود و اعمال مدیریت هوادهی داشت.

با توجه به میزان کل تولیدات ماهیان گرمابی بوپژه در پایان سال ۱۳۹۴ (معادل هزارتن ۱۷۰)، چنانچه اعمال برنامه های اصلاح نژادی ماهیان گرمابی از طریق دستیابی به دانش فنی تولید لاین های آبیان پرورشی بتواند منجر به ۱۰ درصد افزایش تولید گردد، شاهد افزایش رقمی بالغ بر ۱۷۰۰۰ تن در سال اول اجرای طرح نسبت به سال پایه (۱۳۹۴) خواهیم بود. بدیهی است بر این مبنا رقم افزایش تولید مذکور طی سالهای بعد روند تصاعدی خواهد شد. لذا، ارقام افزایش تولید از رهگذر اعمال سیاستهای اصلاح نژاد ماهیان گرمابی نقش عمده ای در ایجاد امنیت غذایی کلیه استانها خواهد داشت.

روش اجرای یافته در عرصه و نتایج حاصل از به کارگیری:

گونه های معرفی شده در این پروژه (کپور، آمور، بیگ هد و فیتوفاگ) به کشور که در مجموعه تحت پوشش بنیاد مستضعفان (شرکت ران) نگهداری می شود، تکثیر و نسل حاصله به مراکز تکثیر و پرورش کشور به عنوان پایه مولدین آینده توزیع می گردد. بچه ماهیان حاصل از تکثیر این مولدین در مراکز تکثیر (۷ مرکز) در مزارع پرورشی توزیع (قابلیت بیش از ۴۰۰۰۰ هکتار) و با توجه به خصوصیات رشد بهتر نسبت به نمونه های قبلی ، افزایش تولید در واحد سطح و نیز ارتقای راندمان در مزارع پرورشی به همراه بازده اقتصادی برای پرورش دهنده بوقوع خواهد پیوست .

عکس/عکس های شاخص از یافته:

ماهی آمور یا کپور علفخوار با نام علمی *Ctenopharyngodon idella*

ماهی کپور معمولی با نام علمی *Cyprinus carpio*

ماهی کپور سرگنده با نام علمی *Aristichthys nobilis*

ماهی کپور نقره ای یا فیتوفاگ
با نام علمی *Hypophthalmichthys molitrix*